

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katholicusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Törvénytörés.

A legkisebb törvénytörés is nagy törvénytörés, ha azt hatóság, vagy olyan egyén követi el, a ki éppen a törvény védelmével van megbizva; és kétszeresen az, ha éppen a hatalommal tör valaki a törvény ellen, a melyet azért adtak a kezébe, hogy a törvénynek érvényt szerezzen.

Ne kicsinyelje tehát senki azt a törvénytelen eljárást, a melyet rendőrségünk e hó 5-én délután elkövetett az által, hogy rendőri assisztenciával letépette egy helyben megjelenő élezlap plakátjait a falakról, mert éppen úgy tolvaj az, a ki egy forintot lop, mint az, a ki ezeket tulajdonit el. Ez eltagadhatatlanul így van! A büntetése lehet egyiknek vagy másiknak súlyosabb, de erkölcsileg egyformán elzüllött egyén minden tolvaj. Nem azt kell tehát néznünk, hogy plakátokat szaggattak le, hanem azt, hogy hivatalos asszisztenciával támadták meg a a törvényben biztosított polgárjogot. Ez pedig rettenetes, és ha a polgárság egyetértőleg nem lép fel az ilyen hatalmi elvadás ellen holnap már egy másik polgáron eshet valamely más, súlyosabb következményű törvénytörés. Jogállamban élünk, katonáskodunk, adozunk. Minden erőnkől azon vagyunk, hogy hasznosan működjünk

a közös érdekek előmozdítására, s épen azért, ha mi polgárok megtartjuk a törvényt, követeljük, hogy tisztelettel viseltessek a törvény iránt első sorban a hatóság.

Lehet a fölött vitatkozni, hogy helyes volt-e olyan módszerre reklamozni az élezlapot, mint ezt a plakát tette; de a kérdés itt nem az. hanem hogy joga volt-e ehhez a kiadónak? — Erre az utóbbi kérdésre pedig csak igenlőleg válaszolhatunk. A sajtótörvény világos rendelkezése kétségtelenné teszi e jogot és e jogot még eddig Magyarországon mindenütt respektálták, és nyomtatványokat sajtóbírói határozat nélkül még soha sem koboztak el nálunk, és ez a muszka-rendszer itt Székesfejérváron most mégis már másodszer ismétlődik.

Törvénytörés, törvényes jogot sérteni, hivatalos hatalommal nyilant és vakmerően, — ez a legnagyobb gyalázatosság a mit közhivatalnok elkövethet, — de sőt a legveszedelmesebb is, mert hogyan bizzunk a törvényben, ha azt a védelmére rendelt közegek maguk lábball tipoihatják? — Ma egy reá nézve kellemetlen talragaszt tétet le a megvadult polgármester, holnap egy ártatlan polgárát a városnak fogja lecsukni. Ez az eshetőség egész közel áll az előbbi tetthez, mert a ki nem respektálja a törvény intézkedését egyben, hogyan fogja az respektálni másban?

Ez az, ami e kérdés birálatánál irányadónk kell, hogy legyen.

Azt tudjuk nagyon jól, hogy a jelenlegi zavarok közt legzavartabb maga a polgármester, de hogy annyira meggyezavarodottsága, hogy mint egy megvadult harci paripa maga körül rugdos s meg-rugdálja a gondjaira bizott törvényeket is, — ez már köveszélyessé teszi állapotát. Az ilyen emberre kényszerubbonyt kell tenni s beszállítandó valamelyik ideggyógyintézetbe, mielőtt nagyobb bajt okozna.

Azt mondják, hogy a kétségbeesett polgármesternek a törvénytelen rendelet kiadásához sikerült megnyerni a főispán hozzájárulását is. Ezt bajosan tudjuk elhinni, s hajlandók vagyunk inkább feltételezni azt, hogy valamelyik kijelentését félremagyarázta és felhasználta törvénytelen rendeletének kiadására a polgármester, a ki egy héttel előbb a Hári János másik plakátját is letépette a rendőrökkel.

A főispán nemcsak kijelentéseiben hangsúlyozta, hogy a törvény igazságos végrehajtója akar lenni, de eddig tetteiben is igazolta ezt. Nagyon sajnálnánk ha ugy volna, amint beszélik s e törvénytörésnek ő is részese volna. Sajnálánk, ha a polgármester bétségbeesett hasravágódása, vagy ismert törvénytörései tevédesbe ejtették volna. De ha valóban

A fatális bankó.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Kedvesen és felvillanyozóan sütöttek a derült júniusi nap reggeli sugari füstölő kémények között a nyüzsgő embertömeggel és kocsizással telt szűk utcán keresztül a mogorva kis váltóüzletbe, melyben kis történetünk kezdetét veszi.

Egyike ama vakító napsugaraknak, egy tolakodó fiókó tele ifjú pajkossággal és erővel, keresztül hatolt a zöld musselin függöny egy kis lyukán, mely a nehéz fizető asztalt oda benn légvonatot és avatatlan szemek ellen mint valami spanyol fal védte, s egyetlen ugrással az iroda pillanatnyilag egyetlen egy tagból álló személyzetének orrára kapott — egy mód nélküli tiszteletre méltó könyvvívó — Biber Jakab ur orrára. Jakab urnak pedig sokkal több dolga volt, mintsem hogy valamit csak úgy tánczolni hagyjon az orrán. A pajzán napsugarat azonban nem lehetett megfogni, ott ugrált Jakab ur orráról a főkönyvre meg vissza, s a milyen hosszú volt, végig nyúlt a gondall irt sorokon, melyeket Jakab ur éppen összeadott. Miként a fényképezék a kedvező világitást és tárgyaiknak előnyös állását, úgy kell nekünk ezt a perczet felhasználunk, hogy igaz történetünk hőstét tollal és tintával le-
pingáljuk.

Biber Jakab ur mint említettük, könyvvívó volt a főváros egyik legjelentékenyebb váltóüzletében. „Dühös“ munkás volt, a rend és pontosság mintaképe és — a mi fő — józan, mint kifogástalan számsorai, de dörmögő, mint a nyirkorgó forgószék, melyen asztala előtt ült. Külsőjét illetőleg nem annyira a váltóüzlet

elirészozott kalitkájába, mint inkább valamely aquariumba illett volna; mert kerek halszemei, hátrahúzódtat álla és detto homloka után inkább valamely uszonymozgató hidegvérű állatot, mint pirosvérű teremtényt sejtethetünk volna benne. Csodás alaku agya következtében rég le is mondott volna már a reményről, hogy egy neki való „kasztort“ kerithet valahol a város szűkakra menő kalapkereskedésében. Valamennyi kalapja pedig több tucztal nyugalmazott és tetteles szolgálatban levő volt belőlük odahaza szekrényében, telát ehhez képest vagy nevésegesen szűk és kicsiny, vagy reménytelenül bő és nagy volt. Minthogy szebbnek tartotta kis kemény nemezkalapot balanziroztatni halkoponyáján: homloka és halántéka körül sötétvörös karika pompázott, mely azt engedte gyanitani, hogy koponyáját, mint valami porcellán edényt egykor valamely túrt kávés-kannák ügyetlen sebésze ragasztotta össze ama helyen. Jakab ur e mellett étvágyó volt, szép jövedelemnek és áldott étvágyának örvendett, sötétzöld alpaca-esernyőt, világosszürke posztófejű angol bőr cipőket és minden nagyságban asszortirozott tyukszemgyűjteményt viselt, mi miatt járásának ruganyossága sokat vesztett.

Jakab ur tehát összeadással volt elfoglalva, mikor az a vakító májusi napsugár orráról a tekintélyes számsorokra ugrált. Az élő számológép hol jobbra, hol balra húzódozott, hogy a fűrge békeöntő elől meneküljön; a toronyszerű forgószék fásrófja fülsiketítő „krüj“ hangot adott s négy óriási föláns állítatot a tavasz hírnökének számúzóására a függöny rése elébe, melyeknek árnyában ez a fénytől irtózó pénz-bagoly aztán ismét előlről kezdte tompa mormogással számolását.

Hah! egyszerre megzörrent a könnyű üvegajtó és egy olyan tisztá csengő hang, mint a mily vakító és aranyos künn a napsugár, kérdé batorataltalant: — Kérem szépen nem lenne szives nekem egy ötvenest felváltani?

Jakab ur felvetette szemeit számfaláncsairól. Egy összegyűrt ötvenes fekiúdt előtte a fizető asztalon, mely mögött sejtelenül egy selyem ruha halk sügőse hallatszott. — Nagyon sajnálom, a pénztáros nincs itten! — mondá Jakab ur mogorván s egy ötödik fölánsat csapott a megkezdett könyvtorlaszra, melyet a vidám sugár már diadalmasan meghágtott.

— Oh rendkívül lekötötelezte ön; aprópénzre volna szükségem! — hangzott vissza az ezüst hang az asztal tu oldaláról.

Dühösen, mint a hogy az éhes pók háló-jából a rég várt légyre veti magát, ugrott fel Jakab ur zöld függönye mögül, kapta a szerencsétlen bankót, morzsolta ujjai között, a világosság felé tartotta s egyetlen váltófoggással öt darab ropogós új tizest dobott a fizető asztalra.

— Köszönöm szépen!

Jakab ur már ismét harmadszor megkezdett összeadása fölé hajolva ült s míg a selyemruhás hölgyecske felszedte finom ujjával kincset az asztalról, szemei összeadás közben a hasáb tetéjére értek és onnan tovább szállva az általa boldoggá tett egyénre tévedtek. Ha a magasabb büvészet és villamoszési művészet vándor tanárainak minden kísértései, hogy magát elektrizáltassa, visszapatogtak Jakab kebléről: e pillanatban ismét jóvá tette minden mulasztását; mert hatalmasabb szikrát, mint a minőt vis-á-vis-jának fekete szemei hirtelen reá vetettek, a világ összes villamos elemei sem lettek volna képesek kilövelni. Egy ily kis villamos

Mai lapunk 8 oldal.

részes a dologban, úgy azzal magának igen sokat ártott, mert megingatja a polgárságnak az ő pártatlanságába vetett bizalmát, s ezenkívül része lesz ez ügy további fejleményeinek kellemetlenségeiben is.

A mi a polgármesternek ezt az eljárását illeti, az többet ártott neki, mint a mennyi hasznot remélt belőle. Ártott neki első sorban, mert azok is, a kik a plakát szövegével nem azonosítják magukat, e hivatalos hatalommal való visszaélés miatt, a legkíméletlenebb szavakkal itélik el. De ártott magának főképpen azért, mivel e törvénytelen eljárás után le kell mondania arról, hogy a sajtó csak a legcsekélyebb kímélettel is viseltessék iránta. A ki ilyen fékezett brutálitással tör a sajtószabadság ellen, azt az embert többé kímélni, vagy éppen tisztelni, nem lehet!

De mert minden akció reakciót szül, mint értesülünk a Hári János legközelebbi száma ezt a törvénytelen ségét, a maga módja szerint fogja visszatartani. Hogyan fog ezután a rettenetes meghurcolásért a sajtóhírosághoz fordulni s hogyan remélhet a sajtótörvényét védelmet egy olyan ember, a ki maga a sajtótörvényt lábbal taposta? — Bizony, bizony! — jobb lett volna békét hagyni azoknak a plakátoknak, mert az esetben, még talán lett volna valaki, a ki a Hári János igazságos voltában kételkedett volna, de így tessék mutatni ebben a nagy városban egyetlen igazságos embert, a ki a polgármester ez eljárását helyesli. Mert a Hári János plakátja csak kíméletlen volt, de a polgármester brutális és törvénytelen, a mely tényével érthetővé és jogossá minősítette az élezlap kíméletlenségét.

Szolgáljon azonban a város polgárságának vigaszul és megnyugtatósal az a tudat, hogy rövid időn belül kegyes lesz immár

bennünket megfosztani további basáskodásától a polgármester.

— Néppárti gyűlések. Pünkösdi hétfőjén a néppárt újból felvette az országos harcot a vallás védelmére. Kéthelyen tartottak egyszerre igen sikerült néppárti nagygyűlést.

Várgédén Gömörvármegye katolikus közönsége gyűlt össze. A gyűlés elnöke a néppárti ösz vezére Zichy Nándor gróf volt, a szónokai pedig Marsovszky Endre dr., Mocsy Antal orsz. képviselők. De jelen volt a közgyűlésen a környék előkelősége is. Zichy Nándor gróf megnyitó beszéde után Marsovszky Endre dr. tartott nagyhatású beszédet a most aktuálissá vált katolikus autonomiáról. Majd Mocsy Antal beszélt a keresztény ember köteleimről. Végül ismét Zichy Nándor gróf mondott nagyhatású zárbeszédet, a melylyel a népgyűlés rendben feloszlott.

Kéthelyen Somogy megyében Hunyady Imre grófnak birtokán volt a másik népgyűlés. A ki ismeri azt a rendkívüli rajongást, melylyel az ottani nép lelkes főura iránt viseltetik, az nem csodálhatja, hogy az egész vidék örömmel gyűlt egybe hívására Kéthelyen, hogy jelen legyen a néppárti gyűlésen. A gyűlés elnöke Zichy Aladár gróf volt, a kinek megnyitó beszédét viharos lelkesedéssel fogadta a hallgatóság. Beszéltek még Farkas József és Kálmán Károly orsz. képviselők. Rendkívül nagy hatást keltett Hunyadi Imre grófnak záró beszéde a melyben megköszönte a szónokok, különösen pedig Zichy Aladár grófnak közreműködését.

A gyűlésnek értékét nagyban emelte a hallgatóság soraiban megjelent előkelőségek, a kik között ott volt Hunyadi Imre gróf neje szül. Györy Felicitás grófnő, Hunyadi Teréz grófnő, Forgách Károly orsz. képviselő és a két Forgách Károly gróf.

Hári János pörei.

A plakát-leszakgatásnak — mint értesülünk, — meg lesznek a folytatásai a bíróság előtt, azon több rendbeli feljelentések alapján, amelyekkel Hári János kiadója elégtételt fog kérni. Mindenek előtt két rendbeli hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége miatt tesz feljelentést „Hári János“ a rendőrség ellen. — A büntető törvény 471. §-a ugyanis ezt mondja:

»A közhivatalnok, aki azon czélból, hogy valakinek jogtalanul hasznot vagy kárt, vagy más sérelmet okozzon, hivatali eljárásában vagy intézkedésében kötelességét megszegi, a hivatali visszaélés vétségét követi el és öt évig terjedhető fogházzal büntetetik.»

A sajtótörvény 1-ső §-a kimondja azt a vezérelvet, hogy „gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és terjesztheti“ — és e vezérelvet csak egy esetben korlátozza, a midőn a 22. §-ban azt mondja, hogy a sajtóügyi vizsgáló-bíró a vád feladása után a nyomtatványokat, ha szükségesnek itéli, zár alá veheti. Tehát az elközbíró jogot a törvény kizárólag a vizsgáló-bírónak tartja fenn és a rendőrség erre vonatkozólag semminemű joggal nem rendelkezik. Nyilvánvaló tehát, hogy rendőrségünk, midőn a plakátokat leszakgatta, a büntető törvény 471. §-ában körülírt vétséget követte el.

De a plakátokra vonatkozólag 1883-ban egy belügyminiszteri rendelet is jelent meg, a mely a következőleg hangzik:

Magyar királyi belügyminiszter.

34451/II. szám.

Körrendelet!

Mint-hogy a magánhirdetmények megrongálása vagy leszakítása, illetve eltávolítása a magyar büntető törvény intézkedéseinek tárgyát nem képezi s így azok, a kik a magánhirdetményeket letérik, megrongálják vagy eltávolítják, — nem büntethetők; mint-hogy továbbá az ily jogsérelmek a legtöbb esetben a polgári utra sem vihetők; az pedig, hogy a magánhirdetményeket bárki is kénye-kedve szerint lépéshesse, megrongálhassa vagy eltávolíthassa, jogállamban meg uem engedhető: egy konkrét eset alkalmából — az igazságügyi m. kir. miniszter ural egyetértőleg — ezennel felhivom a törvényhatóságokat, hogy a megengedett vagy erre alkalmas és senki által nem kifogásolt helyeken vagy helyiségekben kiragasztott vagy kifüggesztett magánhirdetményeknek (például üzletmegnyitásról, földek vagy lakások bérebeadásáról, szini előadásokról, stb., stb. szóló hirdeté-

angyalnak már Jakab ur megcsontosodott szive sem birt ellenállani. Az összes „rossz hővezetőket“, melyek mellét körülzárták, átütötte e szemek fénye. E mellett a fekete selyemruha kedvesebben sistergett, mint ezer forogott főkönyvlap.

Csikorgó forgószékéről egy ugrással a fizető asztalnál termett. — Végtelenül sajnálom, kisasszony, hogy készségesebben nem teljesítetem az előbbi kérését, — hebegé Jakab ur s potykaszája hosszabb görcsös rángatózás után czuppanással záródott be.

— Oh, szóra sem érdemes!

— Szabad talán még más egyéssel is szolgálnom? — S felső testével egészen keresztül hajolván a fizető asztalon, mintha csak uszási tempókat akarna tenni szárazon, nem is érezte, hogy arany horgonyórájának üvege hangcsan dobogó szívén hallkan csörömpölve ezer meg ezer parányokra tört.

A fekete szemű kis villamos gép gondolkozott egy kissé. Jobb kézcuklóján egy fekete bőr munkatáska függött. Egy kis, akaratos acélszár, mely úgy látszott, csak arra való volt, hogy egy kissé dolgot adjon ezeknek a fehér gyöngéd kezecskéknak, végre felpattant s kiesett belőle egy sárga pénztárca, éppen olyan akaratos zárral. A legkedvesebb ujjak egy száz forintos bankjegyet ráncigáltak elő ebből a tárcából s piros ajkairól ellebbent a kérdés, legyen szives ezt is felváltani.

— A legnagyobb készséggel! — mondá Jaka ur, — minő bankjegyekre méltóztatik parancsolni?

— Ha szabad kérnem, minél próbabb jegyekre. Jakab ur felrántotta vas pénzszekrényéhez ajtaját, mintha csak papírból volna, sok

kecsesül összehajította a kivett jegyeket s átnyújtá azokat a fiatal hölgynek oly módon, hogy kis uja ügyes meggörbítése által gyöngédon érintette a fizetőasztalon tuli finom kezét. S ismét egy siströgő szikra ugrott át a másik sarkra, a boldog könyvvivő szívébe.

A bájos ismeretlen pedig betette a bankjegyeket a tárczába, a tárczát a börtáskába s elhagyni készült az üzleti helyiségre.

— Szép reggelünk van! — mosolygá Jakab ur az édes reményben, hogy egy cseppet még visszatarthatja.

— Felséges! És a lég annyira tele napfényvel és tavaszi illattal!

— Nagysád bizonyára nem ide való?

— Oh, de igen!

— A nagykorúton méltóztatik lakni?

— Nem.

— Vagy a muzeum-negyedben?

— Ott sem. Köszönöm szépen! Jó napot!

Jakab ur kétségbe volt esve. Görcsösen a fizetőasztalra vetve magát, a leglekötelezőbb mosolylyal utána kiáltá a fiatal nőnek, ki már félig az utcán volt:

— Ha még egyszer szolgálatára lehetek üzleti dologban, méltóztatnék hozzám fordulni.

— Köszönöm szépen.

Es aztán csörrent a könnyű üvegajtó s a kicsike eltűnt az utcák tömkelegében.

— Oh, hogy éppen ma kell betegnek lenni annak a szerencsétlen Zipfelmaunak! (Zipfelmann a pénztárnok volt). Bizonyosan rendes hétfői kátenjamerje bántja. Vettem volna szépen az új kalapomat s csendesem követtem volna a világ végéig, hogy megláthassam, hol lakik az angyal. Így azonban maradnom kell. Oh Zipfelmann, miért cselekedted ezt velem!

Lassan, lehorgasztott fővel tért vissza Jakab ur forgószékéhez, de nem bírt dolgozni; szemei könnyekkel teltek meg. A helyiség hátterébe ment. Ott állott faszéken egy mosdótál s fölötte rozsdás szögön nem valami kiválóan tiszta törülköző mellett egy homályos kis fali tükrő. Jakab ur óvatosan lekasztotta a tükröt a szögrol s fűrkésző tekintetét vetett bele. Meg volt elégedve az eredménynyel; nemcsak hamis foga kifogástalanul állott a sorban, hanem a magános hajfűrt, mely csigákba göndörítve jobb füle mögött lelogott, semmi kívánni valót nem hagyott hátra. Külsőjén semmi esetre sem mult tehát, ha talán nem tette volna meg az eltűnt szívére az óhajtott hatást.

Sőhajta akasztotta helyére a tükröt s boszankodott fölötte, miért nem volt bátorsága megkérdezni a nő nevét, miután nagyobb bankjegyek váltásánál úgy is szokás az illetőnek nevét a bankjegy szélére jegyezni. Ekkor felillant elméjében a gondolat, hátha már ott is áll? Egy ugrással a pénzszekrényél termett, előkapta belőle a százast s óles szemekkel vizsgálgatta azt.

De mi az? Miért lesz Jakab ur arca halotthalvány? Miért forognak szemei üregekben? — A százás bankó művésziessen két daraból van úszeragasztva és a két rész nem egymáshoz illő!

— Nagy... Rothschild, mittevő legyek? — hörgé Jakab ur. — Hol voltak a szemeim, mikor ez a sziringa (olvasott valaha szirének-ről) elkábított, hogy bankjegyet felválttam, mely teljesen értéktelen! Utána siessék s felkutassam őt az utcák nyüzsgő tömkelegében? Nem! Könnyebb egy tizkrajczarost a luczernában megtalálni!

szeknek) erre nem jogosultak által való letépésének, megrogálásának, eltávolításának vagy olvashatatlanná tételének elültése iránt az 1879. évi XL. t.-cz. 1. §-ában biztosított jog érvényesítése mellett — amennyiben ez már eddigéig meg nem történt volna, — szabályrendelethez intézkedjék.

Az ily tárgyú szabályrendelet törvényhatósági bizottsági közgyűlésileg tárgyalandó, szokott módon közhírré teendő s ennek megtörténtével a vonatkozó közgyűlési határozattal, a közhírrétét igazoló irattal és a kitűzött határidő lejártá előtt esetleg beérkezett felfolyamodványokkal vagy felszólamványokkal együtt, az 1879. évi XL. t.-cz. §-ai alapján leendő megértesítés végett hozzám bemutatandó lesz.

Amenyiben pedig a törvényhatóság ily irányban a helyi viszonyoknál fogva szabályrendeletileg intézkedni nem kívánna, — vagy jelen körrendeletet vételét megelőzőleg már intézkedett volna, erről hoztam indokolt, illetve felvilágosító jelentést teendő.

Budapest, 1883. évi június hó 9-én.

Tisza, s. k.

Ime így szól szósz szerint a miniszternek a plakátokra vonatkozó körrendelete, a melyet éppen ma 14 éve bocsátott ki az összes törvényhatóságokhoz.

Mit csinált a mi polgármesterünk ezzel a miniszteri rendelettel? Eleget tett-e az abban foglalt határozatnak? Tárgyalta-e a közgyűlésen, — avagy bedobta a papírosárába, — ezek is jogos kérdések! De ezeknél még elsőbb rangú kérdés az, hogy tud-e ennek a rendeletnek létezéséről, vagy sem? Ha nem tud róla, akkor egy újabb bizonyíték, hogy ez az ember 25 éves hivataloskodása alatt mindennel foglalkozott, csak hivatali teendőivel nem. Ha pedig tudott erről a rendeletről, úgy jogállamban meg nem engedhető dolgot hajtattott végre a rendőrséggel.

Ezért a Hári János kiadója a fegyelmi eljárás megindítását fogja kérelmezni a közgazgatási bizottságtól.

De mivel a polgármester mindkét lap megjelenését jelző plakátjait leszagattatta, — a polgári peres uton 400 frtnyi kártérítést fog követelni.

Hogy lássa mindenki, hogy a kérdéses plakátok milyen ártatlan reklamat tartalmaztak, a melytől csak a polgármester lelkiismerete riadt meg, leközzöljük a legutóbbi plakát szövegét.

Becsületszavamra

lemondok a májusi közgyűlésen — ezt mondta Havranek József.

Jakab ur homlokára ütött öklével, szemei a végzetes bankóra meredtek. Nagy gömbölyű verejtékgöngyök hullottak a nyitott főkönyvre. Végre az az ötlelet támadt, hogy a kishirdetések közt felszólítja az ismeretlen hölgyet a százás bankó kicserélésére. Örövendve feliskolgozó forgószékére ült tehát és írta, amint következik:

„Százás bankjeggy! Az a fiatal, fekete selyemruhás hölgy, ki ma a Müller és Schulze banküzletben egy százás bankjegyet váltott, saját érdekében sürgősen keretik lakozimét az üzlet tulajdonosokkal mielőbb tudatni.“

Ezt a hirdetést aztán pár kísérsorral együtt borítékba tette és személyesen dobta be a legközelebbi levélszekrénybe, mely szerencsére a szomszédházon volt.

Hogy a remény kitörő örömét a könyvvívó szívében elnyomja, a pillanatban, midőn éppen levelét a nyílásba tolt, a firma első fele, Müller Izidor ur alakja merült fel a közeli utcasarkon, hogy komolyan és kimerően, mint egy „fontos“ börze-emberhez illik, lépteit az üzleti helyiség felé irányítsa; mert az őra, melyben minden reggel a felszínen megjelenni szokott, éppen útni kezdett.

Mint megrezentett lazac, surrant be Jakab ur a pillanatra üresen hagyott kincsesháza. Alig lapult azonban ismét zöld fűgöngy mögé, midőn már föntbe is belépett.

— Jó reggelt!

— Jó reggelt kívánok, igazgató ur!

Müller Izidor ur szeretete magát „bankigazgató“, vagy egyszerűen „igazgató urnak“ csufoltatni.

Jakab ur a „Napló“ fölött elsandítva figyelte jóindulatát megnyerni törekvő udvariaságának hatását.

En Hári János

nem adom a becsületszavam, hanem annál biztosabban betartom azon ígéretemet, hogy piros Pünkösöd első napján a buba merült polgárok vizsgatására megjelenek!

A választó polgárok irántami lelkesedését azzal fogom meghálálni, hogy nagyobb terjedelemben, fényesebb díszruhában tesszem tiszteletet.

Hozok ajándékkul jubiláris szobrot ékes rigmusokkal, gátversenyt, kórház utcai szület képekben, Don Podesta tánczát írásban és képen.

Hozok sok más dolgot a titokzatos idegenről, ujdonságot, rektifikációt és nyilatkozatokat. Várjatok, mert jövök!

„Hári János“

ellen-polgármester.

Ez volt az a rettenetes plakát, a mely ellen olyan bösz haraggal vonultatta fel a polgármester a rendőrséget.

No de lesz még ennek a kirohanásnak büjtje is!

A becsületszó.

II.

A „Székestejérvári Hirlap“ június 6-iki számában a következő érdekes tudósítást hozza:

„A becsületszó! Illetékes felhatalmazás alapján tudatjuk polgártársainkkal, hogy Havranek József polgármester becsületszavához képest igenis július 1-ig befogja adni nyugdíjaztatási kérvényét, mert már testetől lelkestől megunt az a sok tekintetben mértékeltlen hajszát, melylyel személyét és hivatalbeli működését illetik. A polgármester f. hó 5-én d. e. lapunk felelős szerkesztője Tóth Artur vár. biz. tag előtt kijelentette, hogy egy pillanatra se habozott kimenteni szavait be nem váltani és e részben már a nyugdíjaztatási kérvény indokait is elkészítette. Így tehát szó sem lehet a becsületszó megszegéséről.“

Ezt a félhivatalos közleményt minden megjegyzés nélkül tudomásul vesszük, és

A félfirma hidegen lépett íróasztalához s vizsgálat alá vette a postát. — Szünet.

— Ziptelmann még nincs itt? — Kérdés a fej egy negyedfordulatával.

— Fájdalom, nincs — igazgató ur! — Szünet.

— Ha megint magánmegrendeléseket akar végezni Jakab ur szabad legyen szeretettel kérnem, halaszsa azt akkorra, midőn valaki van a firmától a helyiségben. — Általános megjegyzés a fej félfordulatával. — Szünet.

Jakab ur előzékenysége hatástalan volt s vékony pálcaként pattant vissza főnöke rossz hangulatának pikkelypánczélfárlól. Mi lesz még akkor, ha megtudja az „öreg“ az ügyes bankóváltást? Pedig meg kell tudnia!

A szerencsétlen könyvvívó végre kirukkolt tehát a fatális dologgal, a történelmi tény itt-ott nagy bölcsen egy kissé módosítgatva és változtatva.

A főnök megdermedt csodálkozásában és erkölcsi felháborodásában. Alig talált szavakat Jakab ur „fejnélküli“ eljárásának. — Ha ez a száz forint rendbe nem jö — modá, — úgy kötelességemé válik, úgy társammal, mint a közönséggel szemben oly lépéseket tenni, melyek az ön szolgálatainak minden elismerése mellett is végzetesebbé válhatnak öné nézve. Ezzel zárta be Müller ur komoly intelmeit.

Lassan multak a hivatalos órák. A dél üdülési szünetével, a délután a szokott üzleti feketekávéval és vajás zsemlyekarájjal, az est lobogó gázlámpájával — elmúltak mindnyájan. Jakab urra nyugtalan éj várt. Majd azt álmódta, hogy a váltóüzlet egyik vasszekrénye előtt áll, vizsgálja a beváltott bankócsomagokat és úgy találja, hogy egytől-egyig hamisak.

a megkezdett cikksorozatot, a fejleményekhez mérten esetleg nem is fogjuk folytatni.

Természetes azonban, hogy ez nem jelenti semmi tekintetben azt, hogy az irottakból bármit is visszavonjunk. Soha sem irunk mást mint igazságot, és ha a polgármester kívánja szívesen részletezzük azt a mit már megirtunk.

Itt emlékszünk meg egy valóban felháborító törekvésről, a melyet a polgármester igyekszik keresztül vinni.

A napokban ugyanis Havranek József polgármester magához kérte egyik városi főtisztviselőt és arra kérte, hogy indítson tisztviselő társai között mozgalmat az iránt, hogy szavazzanak neki bizalmat és elismerést a sajtó támadásaival szemben.

Valóban pártját ritkító frivolitás, saját dicsőítésére mozgalmat indítani és felhasználni hivatalos hatalmát arra, hogy ünnepteltesse magát. Ez is csak Havranek Józseftől telhetik ki!

Amint értesülünk az illető felkért tisztviselő kijelentette, hogy egy maga nem hajlandó a mozgalmat megindítani s arra csak az esetben vállalkozna, ha az összes főtisztviselők együttesen vállalkoznának a mozgalom megindítására.

Nem tudjuk, vajjon részánta-e magát a polgármester arra tulszerénytelenségre, hogy főbb tisztviselőit sorra kérje a mozgalom megindítására s azt sem tudjuk, hogy minő válaszokat kapott, — de azért az egész tervet erkölcsi lehetetlenségnek tartjuk a városi tisztviselői karra, mert az ő tisztességükre maguknak is szükségük van és nem áldozhatják azt fel arra, hogy a polgármester kikopott tekintélyét befoltozzák!

Különben, ha a terv sikerül s fényes bankettel létrejön, majd alkalmi tózzattal mi is szolgálunk épülésére mindazoknak, a kik fejükkel neki mentek a falnak!

És a mint kétségbeesésében el akar szaladni, az egész személyzet a helyiségbe rohant, megragadta a kapálózót s a Wertheim-szekrénybe dobta, hogy nyomorultán megfuljon ottan. Óriási erővel feszítette hátát az ezer záru vasajtónak, mely végre engedett s aranyos napfény hatolt be hozzá: meg volt mentve és kirohant az utcára. Ott egyszerre, a legsűrűbb néptömegben megpillantotta a fiatal hölgyet. Erőszakkal utat tört magának a tömegen. Utána kiáltott. A hölgy hátrafordult, meglátta őt s futásnak eredt, Jakab ur utána s borzadva hallotta, hogy valaki őt is üldözbe vette. Főnökét, Müller Izidor urat ismerete fel, ki óriási papírvágó ollóval nyargalt utána, hogy mint azt a bankót, őt is ketté vágja. Már nyakán érezte üldözőjének ujjait — ekkor felébredt nagy szivdobogással és verejtékben fürödve.

A nap, melyen sorsának el kellett dőlni, felvirradt! Egy óra mulva szokott helyén ült Jakab ur. A reggeli lapok jöttek s egyikben az illető hirdetés kövér betűkkel s borzasztó fekete keretbe foglalva.

Es az üzlet üvegajtaja százszor is megnyit, de a „drága kép“ csak nem mutatkozott, a helyett esti 5 óra tájban a háziszolga hozott főnökétől egy neki címzett levelet. Jakab ur kezei reszkettek, midőn a borítékot felvágta. Egy cédula esett ki belőle. De, oh gyönyör! Az nem a szigorú főnök kézírása volt; női kéztől eredő idegen vonások voltak. Mohón nyelte a sorokat és minden új szóval, melyet olvasott, egy kábító érzet újabb áramai csörgedeztek ereiben. Olvasta:

„Sugárnt 118. Schulze és Müller bankár uraknak! Olvastuk felhívásukat a lapban s miután unokahagom csakugyan váltott be önök-

Havi közigazgatási ülések.

A megyénél.

F. hó 8-án d. e. 10 órakor tartotta a vármegyénél a közigazgatási bizottság június havi ülést. Jelen voltak: Verebi Végé István, Koller Tivadar, dr. Pék Gyula, Detrich Zsigmond, Molnár Béla, Szücs Sándor, Kenessey Gyula és dr. Szücs Andor. A tisztikarból: Szücs Arthur főjegyző, Heinrich Lajos tiszti ügyész, Hattuyfy Dezső árvászéki elnök, Plossek Ferencz kir. pénzügyigazgató, dr. Varga Zsigmond tiszti főorvos, Ujházy Sándor kir. ügyész, Gadics György h. kir. főmérnök, gróf Festetich Benuó kir. tanfelügyelő.

Báró Fiáth Pál főispán elnök az ülést megnyitja, örömmel üdvözi a tagokat s egyúttal jelenti, hogy Talián Vilmos bizottsági tag családi ügyek miatt nem jelenhetett meg az ülésen.

Szücs Arthur az alispáni ügyekre vonatkozó néhány jelentésként referálja után Ballassa Sándor aljegyző jelentése alapján az egyes községek által behajthatatlannak jelzett pótdíkok töröltettek.

Hattuyfy Dezső árvászéki elnök jelentésében fontosabb pont az, midőn tudatja, hogy az újabb rendszer folytán az árvások iradai teendői tetemesen fokozódtak. Az alispán utasítatik, hogy felévi jelentésében adjon javaslatot arra nézve, miként lehetne a munka torlódáson segíteni.

Fokozottabb érdeklődés keletkezett a főorvosi jelentés folyamán. Dr. Vargha Zsigmond tiszti főorvos statisztikája szerint a múlt havi házasságok száma 187. Született 734 lélek, meghalt 506, tehát 228-al született, mint meghalt. Gyilkosság folytán 1. öngyilkosság követtékben 5 ember halt meg. Több helyiségben a fertőző betegségek nemcsak szórványosan, de járványszerűleg is fordultak elő, főleg a decsoló toroklobb.

A főorvos jelentése szerint az állategészségi ügy sem kielégítő, mivel a szarvasmarhák között a száj- és köröm-fájás, a sertések között pedig sertés orbáncz lépett fel több helyiségben. A főorvosnak eddig száj- és köröm-fájásban elhullott egy szarvasmarhát jelentettek be. Ez uttal fejszólal a rendetlen bejelentések ellen, melyek hiányosan vagy elkésve érkeznek hozzá.

Szücs Arthur azt ajánlja, hogy a bizottság

nél fekete selyem ruhában egy százas bankjegyet, kérem küldje ki egyik boltiszolgáját, hogy meg tudjuk, mi van a dologban. Tisztelettel: Knackfuss Szibilla.

Jakab ur majd kiugrott béréből határtalan örömben. Ha mindjárt sérthette is a „boltiszolga” cím, melyvel ez az urhölgy a bank hivatalnokait titulálni merészkedett bosszankodása kitörő örömmé változott. Még különben rendesen komoly, hallgatag, sőt mogorva és durva volt, számok és árfolyamok alatt beszáradt agya most mindenestre kopott és régi élczek oly szikraporát szórta, hogy kollégái bámulva, sőt aggódva hallgatták e rég kihaltak vélt vulkán kitörését. Még az omnibusz jegyszédjének is, mely Jakab urat a sugarútra röpítette, feltűnt ennek különöz magaviselete s aggódva csóválta a fejét.

Jakab ur kiszállt s a 118. szám felé tartott. Végre dobogó szívvel a bejárat előtt állott, megrántotta a csengettyűt. Várakozásteljes szünet. Azután egy női hang rikácsolása halatszott belülről, mely a cseléddel pörölt, hogy még nem nézett utána, ki van oda künn. És tovább hallotta ugyanazon hangon, hogy egy sajtóságos kinézésű ember áll oda lenn; bizonyosan az adóvégrehajtó! Hát úgy nézne ki új kabátjában és egyik legeslegjobb kalapjával, mint egy végrehajtó? Hogy az ör!... Az ajtó azonban felnyílt s elég fitymálón egy szurtos cseléd nézett ki rajta.

— Idehaza van Knackfuss asszony?

— Knackfuss kisasszony talán? Itthon van. Mit akar, ifjú ur?

Jakab ur haragjában és felháborodásában egy lépést hátrált. Ezt mondani a Schulze és Müller czég egy hivatalnokának? Ezt mondani

vegye tudomásul a tiszti főorvos jelentését, a ki azután kérje fel az alispánt, hogy a visszaélést orvosolja.

Dr. Pék Gyula bizottsági tag véleménye szerint a sertésvésznek, mely a magyar gazdák kárára rohamosan terjed, részben kóbor czigányok, részben a gondatlan kezelés az oka. A kóbor czigányok helységről-helységré hurczolják magukkal a beteg állatokat, talán készarva is és így terjesztik a bajt. Beigazolt tény, hogy a mely községben kóbor czigányok állapodtak meg, ott a legtöbb esetben kiütött a sertésvész. De a gondatlan eljárás is az oka. Tudomása van róla, hogy vannak községek, a melyekből, jöllehet a hivatalos zárlat el volt rendelve, éjnek idején mégis hajtottak ki, vagy községben keresztül jöszdágokat. Az elmaradt bejelentések pedig sokszor azt eredményezték, hogy egyes szomszédos gazdáknak sem volt tudomásuk, hogy a mellettük levő helységben járvány van. Indítványozza, hogy a járási és községi hatóságok utasítsanak a kóbor czigányok szemmel tartására s a zárlatok betartását szigorúan ellenőrizzék.

Báró Fiáth Pál főispán. elnök kérdést intéz dr. Vargha Zsigmond tiszti főorvoshoz, a ki jelentésében megemlítette, hogy a difteritisz gyógyításánál gyógyszerumot is használt. vajjon hány községbe és milyen mennyiségben küldött szerumot?

Az elnök kérdésére vonatkozólag a tiszti főorvos jelenti, hogy a gyógyszerum már fogytán van, gazdaságosan kellett vele bánnia. tehát csak keveset, 4 községbe 4 4 adagot küldött. Még a múlt év december havában kapott a miniszteriumtól ingyen 50 adagot, de azóta már az elfogyott.

Molnár Béla bizottsági tag reflektálva a főorvos jelentésére, kéri a közigazgatási bizottságot, hogy intézkedjék a difteritisz gyógyítására kellő mennyiségű gyógyszerum beszerzéséről és indítványozza, hogy a gyógyszerum használatáról minden egyes esetben jelentés tétessék, hogy így annak használhatóságáról, vagy szükségtelen voltáról meggyőződést szerezhessenek.

Molnár Béla indítványára dr. Vargha t. főorvos azt válaszolja, hogy az eredmény, a mit a szer használata által elért öröndetes ugyan, de azért a szerumnak nagyobb mennyiségben való beszerzését nem ajánlja, mivel nagyon drága, hogy ezen üdvös szer beszerzése még megyénk budgetjét is megterhelné.

egy embernek. kinek bepillantása van a főváros leggazdagabb polgárainak vagyoni viszonyaiba? kinek kezein milliók mennek évente keresztül? — Asszony! — ordított Jakab ur a szolgálatkés szellemre megvető pillantást vetvén rája, — én bankár vagyok!

A szurtos szolgáló visszahökken e nagy szó előtt s hebegve kérte, hogy sétáljon be. Egy földszinti szobába vezette s kérte, várjon ott egy pillanatig, míg értesíti a kisasszonyt. Ezzel elsiertet.

Magára maradván gondolataival, a fekete selyemruhás angyalról kezdett ábrándozni s áldotta a sorsot, mely őt ily módon az imádott lény közelébe hozta. A szobajátó nyikorgása csakhamar felrázta merengéséből. Előtte állott egy — érettebb — női alak bizonytalan korral, magas, sima homlokkal, aláfüggő vékony olajos hajtekercekkel és sanda szemekkel. Az egész többi alak azt a gyantut ébresztette, hogy mint a gyűjtemény számára száritani szokott növény, ő is deszkák közé van szorítva.

Jakab ur egy ugrással talpon termett és rábámult az alakra, mintha valami szellem jelent volna meg előtte.

— Olvastam az ön hirdetését. Megkapta ugy-e soraimat? kérde a hölgy.

— Tehát ön — ön Knackfuss kisasszony? hebegte a könyvvívó, kinek majdnem könyveket csalt szelid halaszmeibe a keserű csalódás.

— Szolgálatára! Kérem minő üzleti ügynek köszönhetem a szerencsét?

Az üzlet szó kijózanította. — Egy fiatal hölgy volt nálam — Jakab ur, oh gonosz világ, megnyomta a fiatal szót — s egyebek közt egy százas bankjegyet is váltott. Midőn ezt később tüzetesen megvizsgáltam, észrevettem,

Dr. Pék Gyula a legcélravezetőbbnek látja, hogy a közigazgatási bizottság vegye kezébe az ügyet s az alispán útján szerzesseék be a szükségeslő mennyiségű szerum. Nem fog tizezrekbe kerülni, talán ezer forintba, mely összeg előteremtése nem kíván olyan áldozatot, s mit meg nem lehetne hozni, ha csak néhány ember életét mentjük is meg általa megyénkben. Utasítsassék a községek előjárása, hogy a szegényebb sorsu egyének ingyen jussanak a gyógyszerum használatához.

Többek hozzászólása után utasítva lett a főorvos, hogy a gyógyszerum beszerzésére kérje fel az alispánt. Ezután a pénzügyigazgatási majd a kir. államépítészeti hivatal jelentése következett.

Élénkebb vitát Baracs község kérvénye idézett elő. Ugyanis az adony-paksi vonalon Ménésmajor mellett levő állomás jelenlegi neve „Baracs-Ménésmajor.” Baracs azonban ezen állomástól igen távol esik s köztük a közlekedő utak is nagyon rosszak, úgy hogy a póstai szállítmányok felette későn érkeznek rendeltetésük helyére. Duna-Földváról hamarabb kapnak meg a baracsiak minden pósta küldeményt, mint „Baracs” állomástól. Az ügynek több oldalról élénk megvilágítás után elhatározta a közigazgatási bizottság, hogy a nevezett község kérelmét pártolól fogja a kereskedelmi miniszteriumhoz felterjeszteni.

Ujházy Sándor királyi ügyész jelentésének tudomásul vétele után gróf Festetich Benuó kir. tanfelügyelő nagyterjedelmű havi jelentése követhetett, melynek végeztével kérte a közigazgatási bizottságot, s sürgesse meg a közoktatásügyi minisztert, hogy melléje egy segédtanfelügyelőt nevezzen ki, mivel magánosan az irodai munkálatokat nem képes végezni, az iskolák látogatását pedig teljesen el kellett hagynia.

Az ülés 12 óra után ért véget.

A városnál.

A városi közigazgatási bizottság ülést báró Fiáth Pál főispán ma d. e. 10 órakor nyitotta meg. Jelen voltak: Havranek József polgármester, Tóth István főjegyző, Plossek Ferencz királyi tanácsos és pénzügyigazgató, Fittler Béla v. tiszti ügyész, Dieballa György közigazgatási előadó, dr. Bierbauer Viktor városi t. főorvos, Keé István árvászéki ülnök, Németh Imre anyakönyvi felügyelő, Gadics György kir. mérnök, gróf Festetich Benuó kir. tanfelügyelő, Ujházy Sándor királyi ügyész, Tóth

hogy két összeragasztott darabból áll, melyek a számok után itélve nem illettek össze, Itt tehát félreértésnek kell fentörögni.

— Önnél van a bankjegy?

— Szolgálatára!

— Engedje át tehát egy pillanatra.

Jakab ur átnyújtotta neki a kívánt bankjegyet.

— Csakugyan! — kiáltá a kisasszony: — úgy áll a dolog. Valóban unokahugom váltotta ezt be.

— Az ön — az ön unokahuga? — mondá Jakab ur. — Hol van?

— Nálam.

— Szabadna őt látnom?

— Nem szükséges, uram. Ez ügyben én is megadhatok önnek minden felvilágosítást. Fivérem, ki jószágomat kezel, két százast küldött a múlt napokban levélben. En egy olvóval felvágtam a borítékot s vigyázatlanul ketté vágtam vele a benne levő bankjegyeket is. Hogy a bajt jóvá tegyem, óvatosan összeragasztottam gumiv. a feleket s bizonyosan eltévesztettem a dolgot.

E szavakkal elkezdett egy kizárkában kotorázni s végre ócska, zsiros pénztárcazt vett ki belőle. — Itt van, uram a másik bankjegy! Most már aztán tisztába hozhatjuk a dolgot.

Jakab urat majd megölte az aggodalom és az epekedés. A félelem, hogy eltávoztathatja a nélkül, hogy viszontláthatna volna — napját — és — lángját, — csaknem összeszorította torkát. Végre neki bátorodott s elég közönyösen mondá: De okvetlenül szükséges, hogy az ügy felderítése végett Nagysád unokahuga egy rövid jegyzőkönyvet írjon alá. — Ez azonban

Aladár, Tóth Arthur, idb. Almásy Ferencz, Madaras Lipót, Kovács István, Farkasdi Dezső, Fanta Adolf, Alaghy Dezső, Dietrich Szilárd.

Tóth István főjegyző első sorban Osváth volt főcsoász ügyére hívja fel a bizottsági tagok figyelmét. Osváth ugyanis a bérbe adott kanálisparkokért járó pénzt elkezelte, azaz egyik pajtásával elitta. A polgármester ezen bűnéért azzal büntette, hogy elbocsátotta a szolgálatból. Osváth főcsoászt azonban ez a drákói szigor nem fegyverezte le, most is ártatlannak érzi magát s hivatkozva arra, hogy évek hosszú során át szolgált „becsülettel” a várost, nyugdíjaztatását kéri. A közigazgatási bizottság nem tudván micsoda fórum elé tartozandó ezen ügy, felir a m. kir. miniszteriumhoz s onnan várja a felvilágosítást.

Az ülés vége felé még Kovács István biz. tag szolt Osváth főcsoász ügyéhez. Az ülés kezdetén ugyanis midőn erről szó volt a polgármester nem volt jelen; azért szolt tehát később, hogy szavait a polgármesterhez intézhesse. Szerinte a főcsoász nem kaphat nyugdíjat, mivel a törvény is világosan mutatja, hogy csöasz nem nyugdíjkepes.

Havranek József polgármester azonban bebizonyította, hogy igenis nyugdíjkepes, mert Osváth főcsoász tulajdonképpen nem is főcsoász, hanem lovas-hajdu.

Tessék most még egyszer végig forgatni azokat a vaskos törvénykönyveket, vajjon jár-e a lovas-hajduknak nyugdíj?

Ij. Antal Józsefnek ügye került ezután szönyegre. Régi történet, nagy port vert fel annak idején, körülbelül két éve. Városunk határában, Pénzverő-pusztán meghalt egy cseléd-leány Szemenyei Zsuzsanna. Polczér Péter rendőr-alkapitány azonnal megjelent a helyszínén, felvette az esetről a jegyzőkönyvet, dr. Trummer Gyula megejtette az orvos-rendőri vizsgálatot, mely vizsgálatnak eredményeként kimondták, hogy a leány önkézzel végezte ki életét.

Hosszu idő telt el, midőn a leány anyja feljelentésére megindult a vizsgálat. A leány holttestét exhumálták, de már nem tudták megállapítani, vajjon öngyilkosság vagy külső okok folytán mult-e ki. Maguk a szakértők sem tudtak határozott véleményt adni. A királyi ügyész Polczér Péter rendőr-alkapitányt és dr. Trummer Gyula rendőr-orvost vádolta felületességgel és mulasztással. Az ítélőszék azonban felmentette őket alapos indokok kíséretében.

Ezután Rohrmüller ügye következett, a

üres kifogás volt csak, melylyel lépre igyekezett csalni a járatlan nagynénét.

A hölgy csakugyan helybenhagyólag intett, kinyitotta a szomszéd szoba ajtaját s éles sivító hangon, mint a mozdonyfütty káltá: Lili, Lili!

Jakab ur földobjai megrezegték erre a hangra: szive azonban csak úgy ugrált bordái alatt. Az örvendetes rémület annyira lábaiba szállott, hogy minden felszólítás nélkül egy karosszékre hanyatlott. Alig hangzott el a nagynéni riktó kiáltása, midőn felülről egy ezüst csengésű hang volt hallható: „Mindjárt én vagyok, mindjárt!” Aztán könnyű ruganyos léptek voltak hallhatók s kifágástalan „Tralalá!”-val a szobába ugrott Lili, hasonlóan ama pajzán napsugárhoz, mely elbeszélésünk kezdetén Jakab ur nyugalmát zavarta.

— Ez a fiatal ember a kérdéses banküzlétekből, — mondá recsegő hangon a vén nagynéni.

— Ah igen, ez ő, — mosolygá Lili. — Hogy van? — tette szívélyesen hozzá. — Rendkívül sajnálom, hogy ide kellett miattam fáradsz.

— És Lili minden habozás nélkül közeledett az örömtől kábult Jakab ur felé s könnyű pirral oda nyujtá neki fehér kezét, mintha mondani akarta volna: „Fogj meg és rázz meg, nem haragszom érte!”

— És Jakab ur megfogta a bátor kis kezét kirepedt glacieztyijével s gyöngén megszorította. De a sötét szemekbe, melyek firkésződen tapadtak rá, vörös karikás halfejétől le egészen a czipőig, nem mert tekinteni.

— És mint egykor Desdemona Othelló kalandos elbeszéléscire, ugy süsogta mostan Lili: „Valóban különös, csodálatos!”

kinek nehézményei vannak az árvaszék eljárására vonatkozólag. Az árvaszék felszólítatik jelentéstételre, a mely feltejesztendő a miniszteriumhoz.

Dr. Bierbauer v. t. főorvos jelentése előtt felel Kovács István bizottsági tag interpellációjára. A kérdés első részére válaszolja, hogy ő a kerületi orvost felszólította, hogy tegyen jelentést az iskolák látogatásáról. A jelentésből azután meggyőződött, hogy a kerületi orvos a zámosy-utcai iskolában valóban tett látogatást április havában. A kerületi orvosok inspekczióját illetőleg pedig úgy intézkedett, hogy valamely kerületi orvos lakásáról távozik, jelentse be a főorvosnál.

Kovács István biz. tag a főorvos választását tudomásul veszi, de arra föléri, hogy a ker. orvosoknak ne az április havában történt iskolalátogatásait vizsgálja meg, hanem menjen vissza még több hónappal s ott is vizsgálódjék, mert ő neki hivatalos jelentés adatot a jelzett iskola rendetlen látogatásáról. Az orvosi inspekczióra vonatkozólag pedig legalább annyit kér, hogy a nyári hónapokban vasár- és ünnepnap d. u. tartassék inspekczió. A főorvos ezt nyomban meg is igéri.

Fanta Adolf nem helyesli az inspekczió eszméjét, hanem a főorvos javaslatát fogadja el. Ezután dr. Bierbauer Viktor v. főorvos felolvasta havi jelentését az egészségügyről, mely általában kielégíthetőnek mondható.

Ké István árvaszék elnök jelentése után a pénzügyigazgatóság és a kir. államépítészeti hivatal jelentése következett.

Gróf Festetich Bennó tanfelügyelőhözmielőtt jelentését megkezdette volna, Kovács István kérdést intézett hozzá, hogy miért késik az ipariskolának a miniszteriumtól megígért 800 ftos államségély?

Gróf Festetich Bennó sajnálattal jelenti, hogy az államségélyért benyújtott kérvényt a miniszterium visszaszantította. A polgármester azonban reményli, hogy az ő, párhétrel ezelőtt ez ügyben benyújtott kérvényeszerencsésebb lesz.

Ujházy Sándor kir. ügyész jelentését Diaballa György gazdasági előadó referáciája követte.

A közigazgatási ülést egy szomorú jelentés zárta be: Dietrich Szilárd a bizottsági tagságáról lemondott. Mintán Tóth Aladár hiában kísérelte meg ezen tervéről lebeszélni, Fiáth Pál báró főispán sajnálattal vett tőle búcsut a tagok nevében s köszönte meg a közügyek érdekében tett eddigi fáradozását.

— Mi az a különös, gyermek? — kérde a nagynéni.

— A hasonlatosság, melyről akkor mindjárt visszatértemkor említést tettem, ennek az urnak hasonlatossága, Dolí bácsi arczképpel.

A vén kisasszony feltette szemüvegét s alapos vizsgálódás tárgyává tette vendégét. — Igazán furcsa, nagyon furcsa! — vizsgálózá. — Az orr, a beálló áll, a hiányzó szemöldökök a sajátosság fejjakart menj, kedves Lili, menj fel és hozd le hamarosan a nagy bácsi arczképeit; mert ez a hasonlatosság mesés!

Lili kisurrant s két percz mulva ismét megjelent, mindenik kezében egy-egy arczképpel. Knackfuss kisasszony a kezébe kapta mind a ketőt s a kandalló parkányára állította egymás mellé őket. A hasonlatosság meglepő volt; bárki is azt mondta volna, hogy azok Jakab ur arczképei.

Szibilla kisasszony unokahuga örvendve tapsolt kis kezeivel. A nagynéni mintegy megkövülten állott s hol Jakab urra, hol az arczképre tekintett. Végre megoldódott nyelve s felkiáltott: — Hogy hívják önt, uram?

— Biber Jakabnak.

— Bibernek? — rikácsolá a vén szűz. — Bibernek! — kiáltá Lili ezüst hangján. Azt mindkét nő karon ragadta az álmélködő Jakab urat.

— Az ön atyja könyvvezető volt egy bécsi üzletben? — kérde Szibilla nagynéni.

— S egy tengeri utazása közben a tengerbe fulladt. És anyja az ön születése után néhány napra meghalt?

— Ön idegen emberek gondozása alá került s egészen nyoma veszett a nagy városban? — Jakab ur határtalan bámulatában hol jobbra, hol balra fordult, a mint a kérdések

Plossék Ferencz kéri, hogy az elnöki köszönetet vegyék jegyzőkönyvbe.

Az ülés fél 12 órakor ért véget.

HIREK.

— Medárd napja. Tegnap mult el június hó legveszedelmesebb és legrettegettebb napja a Medárd nap. A gazdák remegve várták e napot, mert azt tartják, hogy ha e napon esik az eső, 40 napig mindig esős idő fog uralkodni. Már pedig elég volt az esőből, így is sokat ártott az eső a vetéseknek. Szerencsére, tegnap verőfényes szép derült nap volt, nem rontotta el zivatar Medárd nevenapját, reméljük tehát, hogy nem is fog rajtunk bosszút állni.

— Érettségi a főgimnáziumban. A zircz cist. rend helybeli főgimnáziumában f. hó 4-én és 5-én folytak le az érettségi vizsgálatok, melyeken báró Fiáth Pál főispán és Plossék Ferencz kir. tanácsos, pénzügyigazgató is jelen volt. A vizsgálat általában vére jól sikerült, az eredményt Spitzkó Lajos kir. tanácsos, tanterületi főigazgató este 8 órakor hirdette ki, a midőn is lélekemelő beszédet intézett az érettségi végzett ifjakhoz az élet küszöbén, főleg a jellemességet kötvén a szívökre. A jelentkezett 18 ifju közül kitüntetéssel éretlett 9, egyszerűen 6; szeptemberre maradt vissza egy-egy tárgyból 3. A végzetek névsora a következő: Jelenen érett: Lobinger Viktor (mérnöki tud.) Jól érettek: Almásy Antal (hittud.) Hangel Andor (mérnöki tud.) Kulassy Ferencz (hittud.) Mirkva János (muntarajziskola.) Planer Félix (jogtud.) Szabó János (jogtud.) Vindisch István (mérnöki tud.) Vinczai Imre (posta-táv-írdai tanfolyam.) Érettek: Bereczk Gyula (hittud.) Denkinger József (mérnöki tud.) Falvai Jenő (vasuti tanf.) Kiss Emil (jogtud.) Szabó Jenő (hittud.) Szing Ignác (gazdászati.)

— Számviszsgáló biztos. A belügy-miniszterium a városi számadások megvizsgálására Gonda Zoltán miniszteri számtanácsost küldte ki, a ki működését a kapitányi hivatalban fogja megkezdeni.

hozza intéztettek Szibilla nagynéni jobb, Lili kisasszony bal inggallér-csücskét tartotta.

— Ember, beszéljen hát!

— Nem úgy van?

— Ugy van! nyögé ki végre Jakab ur.

— Akkor én a te nagynénéd vagyok? — zokogá Knackfuss kisasszony és balkarjába hanyatlott.

— És én a te unokanővéred! — egészíté ki ujjongva Lili kisasszony, miközben, hogy az egyensúlyt helyreállítsa, Jakab ur jobbkarjába dönt.

Jakab ur e szerencsés véletlen következtében felmondotta garçonlakását s — nem akarunk rosszlelkűek lenni — nagynénije közelébe költözött. De midőn pár hét múlva mindinkább világossá lett az unokanővér előtt válni, hogy Jakab ur lakásváltoztatása inkább ő miatt történt, sőt hogy egy szép este a kezét is megkérheti, egy kegyetlen kisegítő eszközöz folyamodott Lili: jegyet váltott egy szeretetreméltó derék fiatal emberrel, kit titkon már régóta szeretett. Beszélgetés közben pedig, melyet a gonosz kis menyasszony nemsokára eljegyzése után folytatott a szegény szomora Jakab urral, azt a tanácsot adta neki, ajándékozza meg inkább nagynénjét azzal a bizalommal és azzal a vonzalommal, melylyel ő iránta viseltetett, ő, az unokanővér, nem tagadja meg beleegyezését.

Történetünk két időb diszleti darabja, Jakab ur és Knackfuss nagynéni, nőten, illetőleg hajadoni állapotban maradtak a jó tanács daczára is. Szibilla nagynéni később unokahúghoz költözött; Jakab ur pedig már többször viselt komasági tisztet Lili sarjai mellett.

— Major Ferencz dr. országgyűlési képviselő és hírneves operateur, a ki körülbelül egy hónapig Athénben időzött, már utban az hazafelé és e hónap 12—13-ára már Budapestre érkezik. Major dr. mint lapunknak írja, f. hó 4-én indult el Athénből és bucsuzása alkalmával az ottani előkelő körök igen szívélyes ovációkban részesítették. Ugy az országos nőegylet, mint a vörös-kereszt-egylet is különlegesen bucsuzott el tőle és sikeres orvosi működéséért, valamint áldozatkészségeért köszönő és hálafelelő intézkedést hozta, azonkívül a Thessalia kórházhoz előjárásága szintén egy kitüntető okmányt nyújtott át neki a hajón teljesített fontos sebészeti működéséért. Midőn pedig a hajóra szállt, a legelőkelőbb görög családok kísérték oda és egy hatalmas virág-bokrétával lepték őt meg. Major dr. legtöbbit a trónörökösnek védnöksége alatt álló Pály-féle kórházban foglalatokodott.

— Istenverés. Különös eset történt a keresztjári napok alatt — írják a „Nyitra-megyei Szemlé”-nek Érseknéjéről, — a komárom-megyei Gutha községben. Mint ma már mindenütt, úgy itt is találkozott egy olyan liberális férfi, ki, mivel maga nem jár templomba, másokat is iparkodik visszatartani onnan. Grebner Károlyról, a falu kovácsáról van szó. Ez az ember éktelen haragra gerjedt azon, hogy felesége elmeréselt menni a keresztjáró napokon a templomba és részt vett a körmeneteken. E miatt a hazatérő jámbor nőt térje undok káromlások és szidalmakkal illette. De el is vette büntetését, mert dühöngése közepette egyszer csak elállt a szava és hogy még mai napig is néma. A községben és a vidéken nagy megilletődéssel tárgyalják az esetet, mert mindenki a büntetéssel sújtó isteni igazságosság intézkedését látja benne.

— Értesítés. A pápai állami tanítóképző L osztályában az 1897/8. tanévben 15 állami teljes ingyenes, 10 ánutanti ref. egyházkerületi teljes ingyenes s 10 ötven forintos állami, összesen 25 állami és ref. egyházkerületi teljes ingyenes s 10 állami kedvezményes, együtt 35 segélyállomás lesz betöltendő. Polyamodványok jun. 29-ig ide küldendők. A főlvételi vizsgálatok jun. 29-én tartatnak, melyre az elégtelen osztályzatú, avagy IV. gimnázialis, vagy polgári iskolai osztályt nem végzett növendékek kötelezetnek. A tanév szeptember 1-én pontosan megkezdődik.

— Selyembübeaváltás. A kereskedelemügyi minister ma értesítette a selyembübeaváltó és tenyészítő intézetek felügyelőit, hogy az idei termelés átvételénél kétféle egységár számítható és pedig első osztályú selyembübeaváltó 1 frt, második osztályú selyembübeaváltó 50 kr. beváltási ár fizethető kilogramonként.

— Heine sirja. A század legedesebb szavu költőjének sirja nem sokáig lesz már dísztelen. Ő Felső, Erzsébet magyar királyné megbizta Hasselriss dán szobrászt azzal, hogy Heine-nek szobrát készítse el, még pedig egyszerű sirja fölé. A főséges asszony 1899-ben, a nagy költő születésének száz esztendő évfordulóján akarja e szoborral ékesíteni Heine montmartrei sírját, melyet se a francziák, se a németek nem gondolnak; azok a mindent megülő „revanche”, ezek Heine franczia sympathiái miatt. A szobor a sirt borító kölap felét fogja elfoglalni, másik felét ibolyával töltik meg. A királyné tudvalevőleg korfui parkjában is szobrot emel Heine-nek, kinek bánatos dalai az annyi csapás által sújtott királyasszony szívét talán még jobban megragadják, mint a miénket.

— Az állattenyésztés érdekében a földmívelésügyi minister kerületi felügyelőseket fog szervezni. A felügyelők kötelessége lesz, hogy évente többször beutazzák kerületeiket s tanulmányaikról és a kezeléssel részletes jelentést küldjenek. A ország kilencz kerületre osztatik fel.

— Milyen nehéz a föld? Braun páter a kalocsai érseki szőlővizsgáló igazgatója igen érdekes kísérleteket tett nemrég a föld súlyának

meghatározására a Cornu által felfedezett úgynevezett forgó mérleggel. Eredményeit Braun páter két egészen különböző módszer alapján nyerte s mintán a két eredmény feltűnően egybevág, az általa adott számmérték kell elfogadnunk. A föld sűrűsége szerinte a víz sűrűségét 5 527,284-szer mulja felül s e számban legfőbb 12/100000-ed a hiba. Ennek alapján a földgömb sulya lehető legpontosabban 5.987,084 trillio kilogramm. Ha a föld aranyból volna, akkor ez alapon 10.178,042.800 trillio forintot érne, ha ugyan az aranyak az esetben is meg volna az az értéke, mint jelenleg.

— A petroleum kartell. Amint a „M. É.” jelenti, a petroleum kartell még ez év végén ismét létesül. A kartell érdekében az utjonnan alakult „Holland román petroleum részvénytársaság” fő részvényesei buzgólkodnak.

VEGYESEK.

□ Történelmi gyűrűk. Kevés gyűjtőnek sikerült annyi érdekes régiséget megszereznie, mint a nemrég meghalt Tichon bárónak. Hagyatékát a mult héten árverezték el Párisban és ez alkalommal a többi között a következő történelmi nevezetességű gyűrűk kerültek új gazdához: Egy görög gyűrű, sardonxy intagliával: 4700 frank; Berhilda királyné (I. Dugobert felesége) gyűrűje: 3005 frank; Szent Gulfredue aranygyűrűje: 1250 frank; Talbot gyűrűje (XV. század) 2900 frank; Jehan de France (V. Károly testvére) aranygyűrűje 8200 frank; Parseval d'Enneval (V. Károly kamarása) gyűrűje kétfélel csiszolt drágakövel: 3550 frank, továbbá egy a XVI. századból való aranygyűrű, melynek kövébe egy egyszerűen van bevésvé: 8400 frank.

□ A tej Párisban. Vincey kiszámította, hogy a párisi lakosság által egy évben elfogyasztott összes tápanyagokban körülbelül 16 1/2 millió kilogramm a nitrogén. Ebből a nitrogén mennyiségéből több mint egy millió kilogramm jut a tejre. A 1895-ik évben a párisi lakosság 209.875.000 liter tejet fogyasztott, vagyis átlagban minden személy 857 litert, Páris egymaga egész Franciaország tejtermelésének egy tizenötödét fogyasztja el. A termelők ezért az óriási mennyiségért harmincz millió frankot kapnak évente, míg a fogyasztók ugyanazért a mennyiségért 54 millió frankot fizetnek.

□ A glasgovi földalatti vasut. Nemrég Glasgoban is megnyitottak egy földalatti vasutat, mely jóval hosszabb és czélszerűbben van építve, mint a budapesti. Hossza több mint 10 kilométer, az állomások száma 15. Két alagútból áll, melyek átmérője 3,35 méter. Közöttük majd 2 méter széles rakpart van 65 centiméternyi magasságban a sínek felett és a közönség ezen a rakparton kényelmesen végig sétálhat. Az állomások szabad ég alatt vannak és mindenki az utcáról egyenesen leszállhat a föld alá. Maga a vasut fogaskerék szerkezetű.

□ Gyémántból grafit. Henri Moissan, a mesterséges gyémánt nagyhírű feltalálója a franczia akadémia egyik utolsó ülésén közölte, hogy sikerült neki a gyémántból, mely tudvalevőleg a szén egyik módosulata, egy másik módosulattal, a grafitot előállítani. A gyémántokat légüres és villamos áramoktól átjár Crookes-féle csövekbe tette és itt a szédítő sebességgel rezgő gáztömek idétézték elő a csodálatos transzformációt. Rendes körülmények között, jegyzi meg Moissan, ehhez az átváltozáshoz legalább is 2000 fok meleg kívánatik.

□ Drága kosok. Egy ausztráliai kosért a közelmúltban 27500 frankot fizettek. Hasonló nagyságu árakat már nem egyszer fizettek Ausztráliában, a 10—15.000 frankos kosok pedig éppen nem tartoznak a ritkaságok közé.

□ Nyári meghülések. Talán mindegyikünk a saját tapasztalatából tudja, hogy az ember nemcsak télen hűti meg magát, hanem nyáron is, sőt talán ekkor még gyakrabban. A nyári meghülést rendszerint az idezi éli, hogy az ember nem veszi figyelembe a napfényes és az árnyékos helyek hőmérsékletének különbségét. Ha kiizzad, az árnyékba menekül, itt azonban nagyon gyorsan történik a lehűlés és megvan a betegség. Egyáltalában ajánlatos, hogy munkában kifáradt emberek csak lassan hűtsék le magukat, mert ez még jobban elgyengíti őket és káros következményekkel jár.

□ A morfium áldozatai. Rövid franczia író könyvet tesz közzé a morfium használatának rohamos terjedéséről. Érdekesek a statisztikai adatok, melyekhez minden művelt ország beszofigatja a maga számat. Ezer morfiumista között átlag 650 férfi van és 350 nő. A mi a foglalkozásokat illeti, a legtöbb morfiumista férfi orvos és pedig az orvosok a 40 százalékot érik el. Ezek után a foglalkozás nélküli egyének következnek 15 1/2 százalékkal. Legkevésbé áldozatai a morfiumnak tanárok, ügyvédek, politikusok, papok, kik néha szintén szellemileg tulerőltetik magokat. A nők között legnagyobb arányban a foglalkozás nélküliek, munkások és orvosok feleségei közül kerülnek ki a morfiumisták.

□ Mesterséges fülek. Ha valakinek levágják vagy leharapják a fület, ne essék kétségbe: ha van pénze csinálthatat magának újat. A mesterséges fülek gyártása már-már nagyon fejlett művészet és igen szép sikerrel jár. Az ilyen fület kautsukból formálják, azután nagy ügyesen megfestik, úgy, hogy családiaság hasonlít a természetes fülhöz. Az ára azonban meglehetősen magas. Egy-egy mesterséges fülnek az ára 200—250 frt között váltakozik.

Kimutatás

a székesfejérvári jótékony nőegylet által segélyezett szegények részére a nagy érdemű városi közönség áldozatkészségéből befolyt egyes adományokról:

2-ik számú gyűjtő iv: Deutsch Ignáczné 10 frt, Molnár Béláné, Madarassy Istvánné, Fleischer Gyula, öz. Bernáth Pálné 2—2 frt, Sándorné Berány Jolán, Tóth Gézáné, Németh Vinczéné, Juhász Jánosné, Rader Malvinné, öz. Schiffer Imréné, Péter Mária, Udvardy Jánosné, öz. Say Ferenczné, Pálffy Károlyné, Almássy Ferenczné, Balogh Lukácsné, Böloni Béláné, Tremkó Ferenczné, Lukács Lajosné, Wurmbrand grofné, Borostyán Sándorné, Bernáth Ignáczné, öz. Falvay Istvánné, Toma Károlyné, öz. Csizmadia Józsefné, Dörömbözy Ferenczné, Komposcht Alfonzné, Mohai Lajos, Bertelot I., Konessey Gyuláné 1—1 frt, Komáromy Farkas, Brick N., Fekete Pálné, Kesze Mihályné, Matssik Katalin, Brikkel Jánosné, Berger Gyuláné, Schwarcz Adolf 50—50 kr, Lászlóné 30 kr, Mészáros Istvánné, Zimmermanné, Zsedelyi István, Tóth Károly, Holzhauser Antal, Boda Ferencz 20—20 kr, Fuhrmann 15 kr, Vári Lipót, Frei János, Tóth Jánosé, Ott Ferencz, Kéri Mihályné, Szendrey Gy., Mandl Francziska, N. N. 10—10 kr, Ács Jánosné, Faragó Jánosé 5—5 kr, Király Istvánné 2 kr. Összesen 50 frt 67 kr.

4-ik számú gyűjtő iv. Szögyény-Marich Julia 5 frt, Peuser Margit és Elza 5 frt, Meisel Ödönné, Tamás Vilmos 2—2 frt, Kovács Györgyné, Langmár Gáspárné, Haggennacher, Havranek Jánosné, Gazdy Béláné, Szöllösy Etel 1—1 frt, Ganz Ignáczné, N. N., Knittelhofer József, Péntes Józsefné, Leeb Györgyné, Balog Ferencz, Pauer Istvánné, Moenich Károlyné 50—50 kr, Szeitli Mihály 30 kr, Ackermann József 25 kr, Breuer Dávidné, Vincz Andrásné, Gabrovits Mihályné, Kovács Ignáczné, Kálmán Józsefné 20—20 kr, Kósa Ferenczné, Sebők János, Bódis Györgyné, Fodor Béla, Véber 10—10 kr, Kurucz Ferencz 4 kr. Összesen 26 frt 59 kr.

11-ik számú gyűjtő iv. Braun Alajosné, Daróczy István, K. Horváth István 3—3 frt, Komáromy Károly, öz. D. Preuzach Károlyné, Pick Ignáczné, Schubert Emilné, Procopius Pálné, Schönberger Karolin, Dr. Bierbauer Victoriné, Havranek Lajosné 2—2 frt, Schlammadinger Gyula, Endresz Sándor 150—150 kr, öz. Nagy Istvánné, Pick Jakabné, dr. Árókay Antal, Reitman Ignácz, öz. Borbély Józsefné, Hirsch Ferencz, öz. Gangol Károlyné, Molnár Antal, Herczeg Ignáczné, Deutsch Béláné, Rechnitzer Samuné, Pongrácz Gyuláné, Endreszné, Csesznek Jánosné, Hirschhorn Sándorné, Koltai Tóth Istvánné, Takácsné, Albrechtné, Fáy Kiss Károlyné, Erdős Józsefné, G. Lujza, Zakits Miklósné, Kiss Ignáczné, Tóth Arthurné, öz. Kossini Theofilné, Breuer Adolfné, idb. Békessy Mihályné, Szilasy Árpád, Téri Józsefné, Schlésinger Gyula, Havranek Ignáczné, Böröndy Béláné, Pínn Józsefné, öz. Eitz Jánosné, Pínn Istvánné, Novák Antal, Ssherer Kamill, Hagelmanné, Károlyfy Nándorné, Végh Gyuláné, Prohászka Lászlóné, Szokolczay, Sailer Józsefné, Freud Lajosné, N. N., Belák Ignáczné, Vogl Alajosné, Gaálné, Rechnitzer Miksné, Langráné, Kégl Koller Cornelia, dr. Theodorovics Döméné, Háhn Sámuelné, Wagner Cornelia, Goldstein Izidorné, Lóvy Adolfné.

őzv. Rupp Alajosné, Szepes Gézáné, Fehér Gyula, őzv. Márkus Simonné, Mihályi Ferenczné, Nyári Gáborné, Bierbauer Mariska, Breslyánszky Karolin, Schillingné, Hauptman Anna, Wunsch Mária, őzv. Emmerth Heinrichné, Bereczky Miksáné, Zgorski Lászlóné, Kövessy Istvánné, Kreizler Zsigmondné, ifj. Löwinger Mórné, ifj. Eisenbarth Ágostonné, Eisenbarth Ferenczné, F. S., Balassa Sándor, Illés Károlyné, Csikós Endréné 1—1 frt, Jungblud Anna, Röhlich Ferenczné, N. N., W. J., Kóváry, dr. Ritscher, Klein Józsefné, Csitári G. Emilné, Bergman Miksa, Wachtl Barbacs, Frankl Józsefné, Sebestyén Magdolna, Halla Jánosné, Destek Adolfné, Kohn Emilia, őzv. Fancsi Andrásné, Schvarcz Lajosné, Spranitz nővérek, Péczelyné, Botka Antalné, Tóthné, Greizinger Márton, Fekete, Löwincz Károlyné, Deutschné, Stefan Györgyné, Gindl Ödöné, Glück Izidorné, Lövy Jakabné, Rosenbergs Bertalané, őzv. Tóth Sándorné, Lehner Ferenczné, Kalmár Lászlóné, Zanbrukner, Cserna Endre, Csakó Lajos 50 - 50 kr. Kőrösy Gyula, N. N., S. N. 30 kr, Tóth Imre, Konrádné, Konisz Antalné, Gal Istvánné, Zilzer Manó, őzv. Szakálné, Boskovics Péterné, Rákos Mihályné 20—20 kr, Lövy 15 kr, N. N., P. M., őzv. Perlé 10—10 kr. Összesen 128 frt 55 kr.

1-ső számu gyűjtő iv. Őzv. Felmayer Istvánné, őzv. Felmayer Károlyné 10—10 frt, őzv. Say Rudolfné, dr. Szigeti Lajos, őzv. Hamvassy Tihamérné 2—2 frt, id. Rózsa Ferenczné, Farady Szabó Ferenczné Basch Adolfné, Vejer Györgyné, Almásy Jánosné, Kohn Katicza, Berényi Mórné, Lauschmann Józsefné, Kovács Károlyné, Gebhard Bódogné 1—1 frt, Varga Istvánné, ifj. Rózsa Ferenczné, Velnér Sándorné, Péntes Imréné, Fekete Istvánné, őzv. Weisz Mihályné Sámola Károly, N. N., ifj. Ditrár 50—50 kr, Weisz Gyula 30 kr, Pintér Mihályné, Majer János, Goldschmid Adolf, Hauszhofer Károly, Kohn Zsigmond 20—20 kr, Kuti Fülöpné 12 kr, Rosinger Károlyné 15 kr, Bruszt Árminné, Tőke Istvánné, Kusicza Mihály, Kégl Ferencz, Nagy Antalné, Pinke Jánosné, Kocsis Ferenczné, Libits Jánosné, Fritz Ferencz, Vendég Józsefné, Pohl Anna, Ráner István Plentner István, Májér Mihály, Nagy Ferenczné, Csáder Ferenczné, Noficzter Istvánné, Fekete Istvánné, őzv. Schneck Jánosné, N. N. 10 - 10 kr, Rekop Ferenczné, Kósa Mihályné, N. N., Haden Ferenczné, 5 - 5 kr, Kocsis Ferenczné 4 kr, Fister József, 3 kr, Velant Gyula, Nagy László 2—2 kr. Összesen 44 frt 38 kr.

Folytatása következik.

Közgazdaság.

A legújabb kartell.

Irta: Berger Mór.

A fővárosi pénztézetek vezetői már hosszabb idő óta tanácskozásokat folytatnak a takarékbetét kamatláb leszállítása érdekében s az eddigi tanácskozások eredménye az, hogy azon kisebb kaliberű budapesti pénztézetek, melyek eddig, üzletkörüli fejlesztése és üzletfelek szaporítása végett 4 1/2%-ot, sőt néhol 5%-ot is fizettek takarékbeteik után, ezental a náluk elhelyezett tőkét 4%-on felül jövedelmeztetni nem fogják.

Ez azonban csak a kisebbik baj lenne, minthogy tudvalevőleg az ilyen kisebb pénztézeteket takarékbeteikkel csak a legtrikább esetekkel keresi fel a közönség, mely én ezen művelétnél és ezt bizonyára helyesen cselekszi, feltétlen biztonságot követel. Ettől eltekintve ezen kisebb vállalatok valószínűleg csak kényeszerűségeiből vesznek részt a tárgyalásokban s így bizonyára fognak okot-módot találni arra nézve, hogy az eddig nyújtott kedvezmények árán továbbra nézve is biztosítsák maguknak hibeiket.

Sokkal iminensebb veszély fenyegeti azonban a betevő közönséget a hauto-bankok és takarékpénztárak részéről. Ezek ugyanis a végből folytatják tanácskozásukat, hogy az eddig divó 4%-os kamatláb helyébe a 3 1/2-eset 3 1/10%-os kamatlábat léptessék életbe s ha figyelembe vesszük, hogy főleg az utóbbi időben csak a legtrikább esetekben konstatálhatunk méltányosságot a nagy pénztézetektől a közönséggel szemben, gondoljuk alapos aggodalmunk lehet a betéti tőke eddigi jövedelmezőségét illetőleg.

Ha a pénztézetek által alakított kartell

tanácskozásainak eredményre vezetnek s a 3.5 százalékos betéti kamatláb ténnyé lesz, ez esetben a legújabb kartell működésének eredményét a betevő közönséggel szemben elkövetett nyílt és erőszakos támadásainak kell tekintenünk.

Mert hogy az általános pénzügyi viszonyaink ezen leszállítást megkövetelnék, ezen esetben az egyes pénztézetek eljárását, melyek legelső sorban tartoznak saját énjéről gondoskodni, bírálat tárgyává nem tenniük. De az általános viszonyok szükségessé ezt nem teszik. Igaz ugyan, hogy a pénztartalékok napról-napra emelkednek, s hogy a vállalkozási kedv bizonyos irányban szűnhet, ez magában véve azonban nem indokolhat egy olyan cselekvényt, melynek hordereje szinte kiszámíthatatlan súlyos természetű.

Nem szándékozunk ugyan bankoknak valamint takarékpénztáraknak programot szolgáltatni, azonban mégis merjük hinni, hogy a nevezett vállalatok munka köre a tőzsdé-játék terén túl is terjeszkedik ki. Mert hiszen teljes üzlettelenség csak ezen a téren uralkodik ez idő szerint, Ha a készletben levő tőkéknek elhelyezést akarnak találni, úgy terjesszék kifizetésüket a vidékre. A vidéki pénztézetek ha kellő támogatásban részesülnek missziót teljesíthetnek a vidéken, elejét vennék a rossz hitelviszonyok miatt a gazdaközönség részéről elhangzó örökös és alapos jermiadóknak.

Ha tehát a betéti kamatláb leszállítása nem a viszonyok természetes következménye, ez esetben mi indíthatja pénztézeteket az ily eljárásra? Vagy talán az elmaradt gründa-lási nyereségekről ily módon óhajtuk kárpótolni magukat?

Sokan állítják, hogy a betéti kamatláb leszállítása a tőzsdéüzlet fellendülését vonná maga után. Lehet, azonban ily kicsinyes érdekek szolgálatába a tekintély megcsorbitása nélkül pénztézetek nem állhatnak.

Erre különben szükség sincsen, elvégre az erőszakos módon előidézett fellendülésnek csak káros következményei lehetnek és lesznek is csak úgy, mint a három év előtt mesterséges uton előállított aerának, melynek egyik nem épen jelentéktelen rugója szintén a betéti kamatláb leszállítása volt.

* **A rétek ápolása.** Sok gazda azon hitbe van, hogy a rétek ápolása nem szorulnak, nem is törődnek ilyenformán réteikkel — különösen azokkal, melyeket a természet hozott létre — semmit se, úgy gondolkodván, hogy ha már a természet adománya az, felesleges annak sorsáról gondoskodni. — Hogy mi a következménye e mulasztásnak, legjobban észre vesszük azt akkor, ha összehasonlítunk ily rétet egy olyanl, melyet a törekvő gazdának munkálkodó keze érintetlenül nem hagyott. Mit utóbbin a jó minőségű füvek változatos gazdagsága a legszebb fejlődésében gyönyörködte a szemlélőt, addig az előbbin silány, elcsenevészett, gazdaságilag csekély értékkel bíró növények ételnekednek. Elégé sajnós, hogy sok helyütt van ez így. Elfelejtük gazdánk azt a régi közmondást, hogy: "a rétet a szántóföld anyja-

Ha rossz a rétet, ha el van az anyagolva, rossz és kevés lesz a takarmány; rossz és kevés takarmánnyal állatállományunk is hitvány marad, ez nem fog jó és elegendő trágyát produkálni s ezt a szántóföld érzi meg. Határozottan elítélendő tehát az olyan gazda, ki rétével mit sem törődik; elítélendő anynyival is inkább, mert nem veszi figyelembe, hogy az igazi jó rétet semmi nemű mesterséges takarmány sem képes pótolni. Hogy réteinket jó állapotban tarthassuk, a következő szabályokhoz kell alkalmazkodni: 1. Kora tavasszal, mielőtt a vegetatio megengedi alkalmazzuk a fogast, vagy a rétet boronát. Előmozdítjuk ez által a levegőnek a talajba való jutását, mi a növényzetnek csak előnyére válik; kevesbitjük a réti növényzetet néha túl mértékben elregett mohok mennyiségét a mi szintén a talaj és levegő közötti közlekedést segíti elő; s végül megsértjük a réti növényzet gyökörzeit, miáltal azok erőteljesebb fejlődésre ösztönöztenek. 2. Gondoskodjunk a hóvíz mielőbbi elvezetéséről, mely hűtőhatása által válhat károsá.

3. Egyengessük el a vakonturásokat s töltsük ki az esetleges mélyedéseket, mely munkálatokkal a kaszálásnál mutatkozó hátrányoktól szabadulhatunk meg. 4. Pótoljuk a talajból kivont tápanyagok mennyiségét, mert ennélkül a növényzet meg nem élhetne. Nagy fontosságu munkálat ez, mert helyes keresztül vitéltől függ a hatás jótékonyasága. A különböző trágya anyagok közül egyrészt a komposzt, másrészt és főképp az egyoldalú trágya az, mely igazi rétrágyával tekinthető. Mindkettő használhatóságát nagyban emeli a könnyű kezelhetőség. A komposztot, mely különböző állati és növényi anyagok keverékéből áll rendszerint öszszel kell kiszórni, s a rétet a rá következő tavaszon jó erősen megfogasolni. — Az egyoldalú trágyákat részint öszszel, részint tavasszal szórjuk el. Réteken legnagyobb jelentőséggel bírnak ezek körül a foszfor és káli trágyák. A foszfor trágyák körül a Thomas salakot csak öszszel alkalmazzuk kat. holdanként 3—4 q. mennyiségben, a szuperfoszfátot pedig elhíntéjük öszszel ép úgy, mint kora tavasszal, s belőle kat. holdanként 200—250 kgot számítunk. — Az elhíntés után a rétet jó erősen megfogasoljuk. — A növények káli szükségletét vagy közönséges hamval fedezzük, vagy káli só alakjában, mely különösen vizenyősebb réteken igen jó hatást fog mutatni. A ki trágyalevet nem alkalmaz, az chiliscétromot is vásároljon mert a réti növényzetnek nitrogén szükséglete is nagy. A chili salétrommal való trágyázás különösen indokolt lesz ott, hol a réten kevés a pillangós virágú növény mint pl. a herceféle. A elmondottakból látható, hogy kevés az a munka, mit a rétek igényelnek, ép ez okból igen könnyen kivihető azok végrehajtása.

Bámulatos olcsóság!

!PARTH! VÉTEL!

5000 darab turista ing, melyeknek eddigi ára 2 frt volt, most csak 50 kr.

Kaphatók: LÖWI ADOLF kereskedésében, Felmayer mellett.

Temetkezési vállalat az Órangyalhoz.

K Ö V Á R I E D E

Székesfejervár, sas-utca 2. (fekete sas szálloda mellett.)
Fiókiizlet: buzapiacz 2.

Ajánlja a kor igényeinek teljesen megfelelő temetkezési vállalatát hol ércz és fakoporsók minden nagyságban és színben oly dus választékbaú kaphatók, hogy e tekintetben is a legnagyobb városok hasonló vállalataival versenyezni képes. Művelésig kiállított diszkoporsók, (Sarkofagok) valamint kettős üvegteretű, légmentes koporsók (a holttest bárhova szállítására) nagy választékban vannak, ugyszintén halottas szobák, feljáratok s ajtók behuzatálára megkívántató gyászposztó, diszes ravatal s tartozékaival rendelkezik, hogy e tekintetben a fővárosi ilyenmű vállalatokhoz fordulni felesleges. Szóval temetkezési vállalata úgy van berendezve, hogy a legkényesebb igényeket kielégíteni képes, mit eléggé bizonyít a más városokban s megyeszerte több ízben a legelőkelőbb családoknál előfordult gyász esetek alkalmával közmegelegedéssel teljesített szolgálatai. Főelvei mérsékelt árak mellett pontos kiszolgálás, kizárva a hivatalan tolakodás. Végül ajánl szemföldeket, halotti ültönyöket, virágokat, fátýólokát és sirkoszorúkat, melyek üzletében nagy választékban, olcsó áron kaphatók Bárminemű nemesi czimerek elkészítésére vállalkozom.

A nagyérdemű közönség eddigi pártfogását továbbra is kérem.

Apró hirdetések.

E rovatban közzétett egy-egy hirdetésnek, ha lakosim nincs kitéve 4 soros terjedelemben egyszeri közlésre 30 kr. Minden további sor 4 kr. — Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször adatik fel, megjelenésenként 20 kr-ét véteik föl.

Értesítéseket díjtalanul ad a kiadóhivatal bárkinek, vidéki levelekre, ha 5 kros válasz-bélyeg mellékelteik válaszol.

UJSÁGELÁRUSITÓK

kerestetnek. Megbízható férfiak és asszonyok s felnöttebb gyermekek, a kik ujság elárusítással óhajtanak foglalkozni jelentkezzenek a kiadó-hivatalban. Úgyes egyének minden nagyobb fáradság nélkül 4—5 frtot is megszerezhetnek hetenként.

HÁZVEZETŐNÖNEK

ajánkozik intelligens fiatal özvegy, urasági házhoz; gyakorlott mindennemű házvezetésben, jó főző, házi varrást is elfogad; megy magányos urhoz vidékre is. Czim a kiadóhivatalban „Nemeslelkű nő.”

ELADÓ HÁZ.

Egy három lakásból álló ház eladó. Van benne egy utcazi lakás három szoba, üveges folyosó, konyha, kamra, pincze, padlás s ezenkívül két udvari lakás, mely 1—1 szobából, konyhából, kamrából áll. Van udvara és termőképes szőlővel beültetett kertje. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

GAZDATISZT

keresztény, 48 éves, ki 25 évi működése alatt szerzett nagy gyakorlottságával úgy a belső, mint a külső teendőket mintaszertien végzi, azonnali belépésre vagy július elsejére ajánkozik. Czim a kiadóban.

HÁZVEZETŐNŐI

állást keres egy a háztartás minden ágában jártos fiatal hölgy. Legszívesebben papi házhoz menne, vagy mint anya-helyettes, árva gyermekek mellé. Ajánlatok „Csendes Otthon” czim alatt a kiadóhivatalba küldendők.

FEOLVASÓNÓ

és társalkodónőnek ajánkozik fiatal művelt uri leány. Czime a kiadóhivatalban.

VIG KEDELYŰ

előkelő családból való leány ajánkozik előkelő urhölgy mellé a firdőidényre szórakoztató társul, esetleg utazásához utitársul. Értesítést ad a kiadóhivatal

BUTOROZOTT SZOBA

kiadó magános urnak takarítással együtt. Czim a kiadóhivatalban.

KIADÓ

2 csinosan butorozott világos nagy szoba. Mindkettőben két-két ágy van. A bérbeadás igen mérsékelt árért történik. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

FIATAL ÁRVA

leány, igen jó családból való, mint házikisasszony keres alkalmazást uri családnál, esetleg magános öreg urhoz is elmegy. Ajánlatokat „Arva leány” czimen továbbit a kiadóhivatal, a hol egyuttal a czim is megtudható.

!!! FÜRDŐ-MEGNYITÁS !!!

Kis fekvésű BALATON-FÖLDVÁR fürdőtelepen, birtokomhoz tartozó

Kupa-vezér-, Bendeguz-szállodákat

és Sarolta-Villa szállodát, továbbá az

Étkezde-épületet

folyó hó 17-én nyitom meg.

Házias konyhám, izlésesen-kényelemmel berendezett szállodáimat a nagyrabecsült Publicum figyelmébe ajánlom.

ÁRAIM MÉRSEKELTEK!

Bem Gyula,

szálloda- és jószágbérő.

FIGYELMEZTETÉS!

Van szerencsém a mélyen tisztelt iparos urak becses tudomására adni, hogy lack gyártmányaink a leg-ismertebb és fölülmulhatlan jó minőségű az összes angol gyártmányok között.

Egyedüli főraktárunkat

IFJ. TÖGLGYULA

fűszer-és festékkereskedésébe

helyeztük át úgy a város, mint a megye részére.

Kérjük a t. vevő közönség gyakori bevásárlását.

Tisztelettel

Nobles és Hoare.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó cikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LÖWY ADOLF

SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

TELEP MENVASSZONYI KEZENEKERT ELVALLAGOL.

|| ISEKELY HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE ||

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (K i g y ó-
utca 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.